

Zitting 1979–1980

16 112

Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs inzake nascholing en applicatie van onderwijspersoneel

Nr. 6

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 25 augustus 1980

De ondergetekende stelt het op prijs, dat de vaste Commissie voor Onderwijs en Wetenschappen zo spoedig verslag heeft uitgebracht over het wetsontwerp. Hij is daarbij verheugd over de instemming die het ontwerp van alle fracties heeft gekregen. Graag wil hij de nog gestelde vragen en gemaakte opmerkingen beantwoorden.

Algemeen

De leden van de P.v.d.A.-fractie en die van de C.D.A.-fractie vinden de omschrijving van het begrip applicatie wat onduidelijk.

Bij applicatie gaat het om het verwerven van een nieuwe, aangepaste aanvangsbekwaamheid. Deze kan bestaan uit een verhoogde aanvangsbekwaamheid, uit een verbrede aanvangsbekwaamheid of gewoon een andere aanvangsbekwaamheid. Applicatie leidt steeds tot een nieuwe onderwijsbevoegdheid en betekent derhalve versterking van de rechtspositie. Het hangt van de individuele situatie af, of deze versterking van de rechtspositie ook tot uitdrukking komt in een hoger salaris. Zij komt in elk geval wel tot uitdrukking in de uitreiking van enig diploma.

De problemen die de leden van de P.v.d.A.-fractie hebben met hetgeen in de memorie van toelichting wordt opgemerkt over de drie belangrijke groepen van lerarenopleidingen die (niet?) onder de werkingssfeer van het voorstel vallen, berusten waarschijnlijk op een misverstand. Het wetsontwerp, dat een wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs inhoudt, kan uiteraard slechts betrekking hebben op de initiële opleidingen die onder de Wet op het voortgezet onderwijs vallen. De nascholing en applicatie aan andere initiële opleidingen moeten haar juridische bases vinden in de desbetreffende wetten, dus bij voorbeeld in de bekostigingsbeschikkingen krachtens de Experimentenwet onderwijs. Maar verschillende juridische bases betekenen nog niet verschillende en van elkaar geïsoleerde circuits voor nascholing en applicatie. Een uitgangspunt van het beleid van de ondergetekende is, dat elke initiële opleiding voor onderwijsgeevenden in beginsel de mogelijkheid krijgt om nascholing en applicatie te verzorgen. Daarbij biedt het karakter van de initiële opleiding uiteraard een indicatie voor het karakter van de te verzorgen nascholing: een eerstegraads lerarenopleiding zal zich in het algemeen richten op nascholing van eerstegraads leraren. Maar een en ander

houdt niet in, dat een leraar slechts kan worden nageschoold aan het instituut waar hij zijn initiële opleiding heeft ontvangen, en ook niet dat een leraar slechts kan worden nageschoold aan een instituut van hetzelfde karakter als dat waar hij indertijd werd opgeleid. De school c.q. de cursist immers kiest zelf, aan welke nascholingsactiviteit zij c.q. hij wenst deel te nemen. Zo kan bij voorbeeld de bezitter van een m.o.-akte B deelnemen aan nascholing, verzorgd door een universitaire lerarenopleiding, en kan de bezitter van een doctoraal getuigschrift nascholing ontvangen aan een nieuwe lerarenopleiding. De grenzen gaan helemaal vervagen, wanneer er sprake is van teams-gewijze nascholing of van niet graadgebonden nascholing (bij voorbeeld leerlingbegeleiding).

De leden van de P.v.d.A.-fractie stellen enige vragen over de toelatingscriteria. De ambtsvoorganger van de ondergetekende heeft indertijd, na overleg in het georganiseerd overleg, besloten tot een toelatingsregeling, gebaseerd op het anciënniteitscriterium, zij het uitsluitend voor de applicatiecursus «volledig bevoegd onderwijzer». De ondergetekende acht dit geen gelukkig criterium. Een overzicht van de gemiddelde leeftijd van de betrokken cursisten is niet voorhanden. De regeling is thans echter grotendeels achterhaald, omdat vrijwel alle 50-jarigen (en ouderen) die zich voor de cursus hebben ingeschreven, inmiddels zijn geplaatst of de cursus al hebben afgerond.

Het is niet mogelijk aan te geven welke toelatingscriteria voor de verschillende cursussen in de toekomst zullen gelden. In algemene zin kan de ondergetekende echter het volgende opmerken. Als algemeen toelatingscriterium geldt het bezit van een bewijs van bekwaamheid of van een verklaring ex artikel 114 OWVO. Indien het aantal aanmeldingen voor een applicatie het aantal beschikbare plaatsen overschrijdt, zal een prioriteitenregeling worden vastgesteld. Te denken valt aan een regeling, waarbij achtereenvolgens prioriteit hebben: zij die in de desbetreffende sector in het desbetreffende vak onbevoegd lesgeven; zij die in de desbetreffende sector lesgeven in een ander vak en nog niet bevoegd zijn voor het desbetreffende vak; anderen. Een dergelijke regeling zal niet worden getroffen dan na overleg in de CCOO en het GO.

De leden van de C.D.A.-fractie merken – met instemming – op dat thans door een wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs een wettelijke grondslag wordt gegeven aan de nascholing en de applicatie. Deze opmerking is niet geheel volledig, want deze beide opleidingsvormen hebben van meet af een wettelijke grondslag gehad: het zijn gewoon cursussen in de zin van de WVO. Thans wordt echter een betere wettelijke grondslag voorgesteld die het mogelijk maakt om met name de rechtspositionele aspecten meer bevredigend te regelen. Het openen van deze mogelijkheid vergt slechts het toevoegen in de wet van enkele bepalingen. Er is geen aanleiding voor verdere regels in de wet; integendeel, de materieel noodzakelijke flexibiliteit vergt dat formeel niet verder dan nodig wordt afgeweken van de thans voor de gewone cursussen geldende regels.

De leden van de C.D.A.-fractie vragen zich af, of scholing en verzorging, nascholing en onderwijsbegeleiding voldoende van elkaar zijn afgebakend. Tussen scholing en verzorging zal, zo meent de ondergetekende, steeds een grensgebied zijn, waarvoor het niet mogelijk is om vooraf in abstracto een duidelijke afbakening van taken en bevoegdheden van enerzijds nascholing verzorgende lerarenopleidingen en anderzijds verzorgingsinstellingen te formuleren. Begeleiding van scholen zal veelal nascholingseffecten opleveren, en ook het omgekeerde zal vaak het geval zijn. Op zich moet dat als een goede zaak worden beschouwd. In een aantal gevallen zal de afbakening in concreto moeten plaatsvinden, op basis van een goede onderlinge afstemming van de activiteiten van de verschillende betrokken instellingen. Daarbij behoren nascholing en applicatie in beginsel tot de taak van de initiële opleidingen. Ter verduidelijking van de hier gebezigde uitdrukking «in beginsel» verwijst de ondergetekende graag naar het gestelde in het artikelsgewijze deel van de memorie van toelichting (Artikel I, onder A, eerste drie gedach-

tenstreepjes) en naar het eerder toegezonden «Beleidsvoornemen uitwerking wettelijke regeling nascholing» (paragraaf 3, punt 3.1, onder Toelichting, tweede gedachtenstreepje).

Het genoemde beleidsvoornemen geeft dezelfde leden aanleiding tot het maken van enige opmerkingen omtrent de toelating tot nascholingsactiviteiten. Uit het beleidsvoornemen blijkt dat de toelating tot de nascholing niet op geheel dezelfde wijze zal worden geregeld als de toelating tot de scholen voor voortgezet onderwijs in het algemeen. Dit valt te verklaren uit de volstrekt andere situatie, waarin toepassing van dezelfde toelatingsregeling tot problemen zou leiden en waarin de redenen, op grond waarvan een bevoegd gezag de toelating kan weigeren, in feite niet of nauwelijks aanwezig zijn. Immers, nascholing bestaat in het algemeen uit activiteiten van korte duur, zodat er slechts sprake is van een beperkt contact tussen initiële opleiding en cursist. De cursisten hebben reeds een volledige initiële vorming achter de rug en vervullen op basis daarvan vaak al gedurende lange tijd betrekkingen in het onderwijs. De initiële opleidingen hebben daarom ten aanzien van deze cursisten niet dezelfde brede taak als ten aanzien van de gewone studenten; een even brede taakstelling zouden zij ook in feite niet kunnen verwezenlijken. Omgekeerd bezitten de cursisten feitelijk ook niet de mogelijkheid om aan grondslag en doelstellingen van de initiële opleiding afbreuk te doen; dit te meer niet, omdat de initiële opleiding zelf de nascholingsactiviteiten aanbiedt en aanmelding tot deelname daaraan tevens inhoudt, dat men de wijze waarop de initiële opleiding gestalte geeft aan haar doelstelling, accepteert. In dit verband is ook van belang dat de initiële opleiding de mogelijkheid bezit om in het instituutnascholingsplan onder meer nauwkeurig aan te geven het doel van een nascholingsactiviteit en de doelgroep.

Naast het bovenstaande spelen de volgende overwegingen een belangrijke rol. De cursisten hebben een (volledige) betrekking; zij moeten in het algemeen kunnen deelnemen aan nascholing die binnen redelijke afstand wordt verzorgd. In vele gevallen zal de nascholing gericht zijn op schoolteams; teamsgewijze nascholing mag niet onmogelijk worden gemaakt doordat de initiële opleidingen leden van een team kunnen weigeren. In een onderwijsstelsel waarin het enerzijds tot de taak van de onderwijsgevende behoort zich na te (doen) scholen, zal ook anderzijds de reële mogelijkheid moeten bestaan om die taak te vervullen. Daarom zal met betrekking tot de regeling van de toelating tot de nascholing moeten worden gekozen voor een model, dat niet alleen recht doet aan de positie van de initiële opleidingen, maar ook aan de positie van de cursisten en die van de scholen waar zij onderwijs geven. Wezenlijk voor dit model is het uitgangspunt dat alle betrokken partijen over en weer geen afbreuk doen aan elkaars eigenheid, maar deze integendeel respecteren.

De leden van de C.D.A.-fractie stellen een aantal vragen in verband met de veldcontractgebonden nascholingsactiviteiten.

De veldcontractgebonden nascholingsactiviteiten komen tot stand onder verantwoordelijkheid van de initiële opleidingen, maar na overleg tussen deze initiële opleidingen, scholen die nascholing wensen, en vertegenwoordigingen van onderwijsgevers. De ministeriële goedkeuring die voorafgaat aan de bekostiging, vooronderstelt toetsing op een tweetal punten: de totstandkoming van de voorstellen na overleg met het onderwijsveld; het blijven binnen de beschikbare budgettaire ruimte. Ook de verantwoordelijkheid voor de verdere programmering van de veldcontractgebonden activiteiten berust bij de initiële opleidingen.

Met betrekking tot de verdeling van de nascholing over de overheidscontractgebonden en de veldcontractgebonden sector wijst de ondergetekende op het gestelde in het reeds genoemde beleidsvoornemen, te weten dat een gelijkmatige verdeling van activiteiten wordt nagestreefd (paragraaf 5, punt 5.3, tweede gedachtenstreepje); maar in verband met ontwikkelingen in het onderwijs kan het noodzakelijk zijn tijdelijk van dit uitgangspunt af te wijken.

De ondergetekende zou de totstandkoming van een meerjarenbeleidsplan voor de veldcontractgebonden sector toejuichen. Daar de totstandkoming van de veldcontractgebonden activiteiten tot de verantwoordelijkheid van

het onderwijsveld behoort, geldt dit ook voor de eventuele totstandkoming van een meerjarenbeleidsplan. Een en ander zal moeten ontstaan uit het overleg tussen initiële opleidingen, scholen en vertegenwoordigingen van onderwijsgeevenden. De resultaten van het overleg zullen vaak afhankelijk zijn van de regionale of plaatselijke omstandigheden en mogelijkheden. Het overleg kan echter ook bovenregionale vormen aannemen. In dit verband wijst de ondergetekende op het initiatief uit het veld, dat heeft geleid tot de oprichting van de Raad voor de Nascholing Beroepsonderwijs (RaNaBo).

De leden van de C.D.A.-fractie vragen zich af of de procedure, volgens welke het nascholingsplan wordt vastgesteld, niet te veel ruimte laat voor beslissingen die niet onderworpen zijn aan objectieve criteria, en of niet eerder gedacht moet worden in de richting van een soort planprocedure, daarbij inbegrepen de mogelijkheid van beroep. Naar de mening van de ondergetekende verliezen deze leden uit het oog, dat het hier niet gaat om een plan met betrekking tot de aanvang van de bekostiging van scholen die – eenmaal aangevangen – vervolgens voor in beginsel onbepaalde duur worden bekostigd, maar om een plan met betrekking tot een conglomeraat van kortlopende activiteiten in het totale tijdbestek van één jaar. Bovendien gaat het niet om een plan waarbij uitsluitend de instellingen zijn betrokken die te bekostigen onderwijs wensen te geven, i.c. de initiële opleidingen; even rechtstreeks belanghebbend zijn de scholen en de onderwijsgeevenden die nascholing behoeven. Evenals bij de gewone cursussen in de zin van de Wet op het voortgezet onderwijs passen ook bij de nascholings- en applicatieactiviteiten procedures die ruimte geven voor een slagvaardig inspelen op de snel wisselende behoeften van het veld. Er dient dus gekozen te worden voor een soepele procedure waarin alle betrokkenen hun rol kunnen spelen. Het beleidsvoornemen schetst een dergelijke procedure. Bij de tweejaarlijkse vaststelling van het meerjarenactiviteitenplan voor de overheidscontractgebonden sector worden de HBO-Raad en de Academische Raad gehoord en wordt overleg gevoerd met de CCOO. Hetzelfde geldt voor de vaststelling van het jaarplan voor deze sector. De jaarplannen voor de veldcontractgebonden sector worden na overleg met het bevoegd gezag van de scholen en met vertegenwoordigingen van de onderwijsgeevenden opgesteld door de initiële opleidingen. Het totaal van de hierboven genoemde jaarplannen wordt neergelegd in het nascholingsplan. Indien het nascholingsplan een onderdeel betreffende applicatie bevat, wordt over de rechtspositionele consequenties daarvan vooraf overleg gepleegd met de Bijzondere Commissie.

De ondergetekende onderschrijft de opvatting van de leden van de V.V.D.-fractie dat het van groot belang is voor het totale onderwijs, dat onderwijsgeevenden, na een kwalitatief hoogstaande opleiding te hebben genoten, zich voortdurend via nascholing verder blijven bekwamen voor hun belangrijke taak, en dat de nascholing voor alle onderwijsgeevenden in principe verplicht behoort te zijn. In het hierboven reeds vaker genoemde Beleidsvoornemen uitwerking wettelijke regeling nascholing is hieraan een bepaalde uitwerking gegeven. Met de Bijzondere Commissie wordt thans overlegd over deze uitwerking en eventueel andere modellen daarvoor. Hangende dit overleg kan de ondergetekende thans geen uitspraak doen over de definitieve vormgeving van de verplichting tot nascholing.

De leden van de V.V.D.-fractie betogen dat door het koppelen van een cluster basisscholen aan de initiële opleidingen een intensieve interactie tussen opleidingsschool en basisschool kan ontstaan, die ook voor de nascholing van groot belang zou kunnen zijn. Indien de scholen een dergelijke koppeling wensen, kan die naar de mening van de ondergetekende in veel gevallen ontstaan, via het overleg tussen de initiële opleidingen en de scholen met betrekking tot de veldcontractgebonden activiteiten en via de aanmelding voor zowel de veldcontractgebonden als de overheidscontractgebonden activiteiten. Maar een vaste koppeling zal niet steeds tot de gewenste resultaten kunnen leiden, bij voorbeeld omdat niet iedere nascholingsactiviteit op ieder gewenst moment door iedere initiële opleiding kan worden verzorgd.

In antwoord op de vragen van de leden van de V.V.D.-fractie over een aantal meer juridische punten deelt de ondergetekende het volgende mee.

De bekostigingsbeschikkingen van de nieuwe lerarenopleidingen zullen worden aangepast op een wijze, analoog aan de wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs; dit kan eerst gebeuren, zodra duidelijk is hoe de wetswijziging uiteindelijk haar beslag zal krijgen, en dan zo snel mogelijk. Naar aanleiding van het advies over de m.o.-opleidingen van de z.g. Gemengde Werkgroep heb ik de daarin bedoelde opleidingen op verzoek van de instituten met ingang van 1 augustus 1980 in aanmerking gebracht voor bekostiging krachtens de Wet op het voortgezet onderwijs; dit houdt in dat de thans voorgestelde wijziging van deze wet ook van toepassing zal zijn op deze opleidingen.

Zoals de ondergetekende al eerder in deze nota heeft opgemerkt, vloeit uit het feit dat de verschillende initiële lerarenopleidingen verschillende wettelijke bases hebben, niet voort dat de regelingen voor de nascholing en applicatie aan de verschillende initiële opleidingen volstrekt los van elkaar moeten staan en inhoudelijk van elkaar moeten verschillen. De formeel-juridische versnippering behoeft derhalve niet tot materiële versnippering te leiden. Overigens is de ondergetekende het met deze leden eens, dat het wenselijk is om de opleiding, nascholing en applicatie van alle onderwijsgegenden in één wet te regelen. Het is de bedoeling van de ondergetekende om dit, behalve voor wat betreft de universitaire lerarenopleidingen, te doen in de Wet op het hoger beroepsonderwijs. Vervolgens zullen dan wetenschappelijk onderwijs en hoger beroepsonderwijs bijeen worden gebracht door middel van de Kaderwet Hoger Onderwijs.

De opmerking over de cursussen berust wellicht op een misverstand. De bedoeling van de ondergetekende was om in de memorie van toelichting tot uitdrukking te brengen, dat cursussen in de zin van de Wet op het voortgezet onderwijs bekostigingstechnisch en rechtspositioneel niet samen met de initiële opleiding een eenheid vormen. De huidige nascholing en applicatie worden verzorgd in de vorm van cursussen. Juist omdat de bovengenoemde eenheid wordt gewenst, wordt thans een afzonderlijke wettelijke bepaling voor de nascholing en de applicatie voorgesteld, zodat deze activiteiten een eigen juridische status krijgen en formeel niet meer onder het begrip cursus – met alle beperkingen van dien – vallen. De initiële opleiding, de nascholing en de applicatie zullen in rechtspositioneel opzicht als één geheel worden beschouwd, het verzorgen van nascholing en applicatie wordt opgenomen als onderdeel van de taak van de leraar aan de initiële opleidingen. Dit betekent dat deze docenten binnen hun taakomvang verplicht kunnen worden lessen te verzorgen in het kader van nascholing en applicatie. De ondergetekende wijst er in dit verband op, dat het bevoegd gezag krachtens artikel I-P2, zevende lid, van het Rechtspositiebesluit WVO gehouden is over belangrijke wijzigingen in de taakinhoud van de leraar overleg te plegen met de betrokkene en dat de hem op te dragen werkzaamheden in redelijkheid moeten kunnen worden opgedragen.

Uit de eigen juridische status van de nascholing en de applicatie vloeit voort, dat in de wet een afzonderlijke opdracht aan de Kroon moet worden gegeven tot regeling van de rechtspositionele aspecten (artikel I, onderdeel B). Over de wijzigingen van het Rechtspositiebesluit WVO is in maart 1980 het overleg met de Bijzondere Commissie aangevangen; dit overleg is echter nog niet afgerond. In dit overleg komen zowel de rechtspositionele aspecten voor de docenten aan de initiële opleidingen als die voor de onderwijsgegenden die nascholing behoeven, aan de orde.

In antwoord op een in dit verband gestelde vraag over de geschiktheid van de docenten aan de initiële opleidingen om de nascholing te verzorgen merkt de ondergetekende het volgende op. Uiteraard zal in vele gevallen nog nascholingsdeskundigheid moeten worden verworven. Een van de redenen juist om de nascholing bij de initiële opleidingen te leggen, is om aldus op systematische wijze de nascholingsdeskundigheid op te bouwen en vervolgens te behouden. Waar nodig zullen voorscholingsactiviteiten ten behoeve van de docenten mogelijk worden gemaakt.

De leden van de V.V.D.-fractie vragen tot slot welke tijd zal zijn gemoeid met de planning en welke kosten een en ander met zich zal meebrengen.

Wat betreft de planning, dient onderscheid te worden gemaakt tussen de korte termijn (1 à 2 jaar) en de middellange termijn. Voor de korte termijn zal slechts sprake kunnen zijn van opbouw, daaronder begrepen het opzetten van het meerjarenactiviteitenplan en de daarvan afgeleide jaarlijkse nascholings- en applicatieplannen. Het streven is er derhalve op gericht om de uiteindelijk gewenste situatie in 1982 te bereiken.

Met betrekking tot de kosten wijst de ondergetekende erop, dat de huidige financieel-economische situatie de meest doelmatige besteding van de beperkt beschikbare middelen vergt. Er zal daarom een evenwichtige verdeling van de middelen tot stand moeten worden gebracht over enerzijds de planning, programmering en voorbereiding en anderzijds de daadwerkelijke uitvoering van de nascholings- en applicatie-activiteiten. Een en ander is mede afhankelijk van het resultaat van het overleg met de Bijzondere Commissie.

Op de opmerkingen van de G.P.V.-fractie wil de ondergetekende als volgt antwoorden.

De initiële lerarenopleidingen worden inderdaad niet verplicht om nascholing en/of applicatie te verzorgen. Het voorgestelde wetsartikel biedt echter wel elke opleiding in beginsel de mogelijkheid daartoe. Het bestuur van een opleidingsschool kan derhalve bepalen dat geen nascholing of applicatie door zijn school zal worden verzorgd. Wenst de school echter wel nascholing of applicatie te verzorgen, dan hangt het van de regelingen daaroftrent en de omstandigheden af, in hoeverre die wens wordt verwezenlijkt. Zoals uit de memorie van toelichting blijkt, behoeven de termen kleuterleidsters, onderwijzers en leraren in het voorgestelde artikel 18a niet zo eng te worden uitgelegd, dat zij alleen betrekking hebben op kleuterleidsters, onderwijzers en leraren die daadwerkelijk werkzaam zijn in het onderwijs. Ook werkzoekende bezitters van een onderwijsbevoegdheid vallen er onder. Deze interpretatie van de wettelijke termen zal ook in de uitvoeringsregelingen worden gevolgd. Of, en zo ja, op welke wijze zittende onderwijsgeevenden voorrang zullen krijgen op werkzoekenden zal erg van de omstandigheden afhangen: de aard van de activiteit en de behoefte eraan. In het algemeen valt daarover thans nauwelijks iets te zeggen. De ondergetekende verwijst overigens naar hetgeen hij eerder in deze nota over mogelijke prioriteitenregelingen bij applicatie heeft gezegd.

Artikelen

Nieuw artikel 18a

Naar aanleiding van het eerste lid wordt door verschillende leden verduidelijking gevraagd ten aanzien van de mogelijkheid om – in incidentele gevallen – nascholing en/of applicatie op andere wijze te doen verzorgen. De belangrijkste overweging van de ondergetekende is inderdaad geweest om in de wettekst ruimte open te houden voor onvoorziene omstandigheden. Daarbij kan bij voorbeeld worden gedacht aan activiteiten met betrekking tot zeer geavanceerde onderwerpen, die in eerste instantie niet kunnen worden verzorgd door een initiële opleiding en waarbij tijdelijk gebruik wordt gemaakt van deskundigheid buiten het onderwijs. Tot een dergelijke uitbesteding zal niet worden besloten dan na overleg met de daarvoor aangewezen instanties; vast moet immers staan dat de betrokken activiteiten zowel noodzakelijk als voorshands niet door een initiële opleiding te verzorgen zijn. Bovendien zal een dergelijke uitbesteding moeten worden omkleed met voorwaarden, die ertoe zullen leiden dat de initiële opleidingen de desbetreffende taak kunnen overnemen. Juridisch, en dus ook rechtspositioneel, vormt een nascholings- of applicatie-activiteit die niet wordt verzorgd door een initiële opleiding, een cursus.

De vragen naar aanleiding van het tweede lid wil de ondergetekende als volgt beantwoorden. De uitvoeringsvoorschriften zullen bestaan uit een aanpassing van het Rechtspositiebesluit WVO (zie het voorgestelde artikel 38, tweede lid), ministeriële beschikkingen ter zake van de nascholing en de applicatie en verschillende uitvoeringscirculaires. De beschikkingen en circulaires zullen voor een groot deel betrekking hebben op procedurele zaken, zoals geschetst in het beleidsvoornemen, waarnaar de ondergetekende gaarne verwijst. Mede om deze reden wordt in de wettekst het horen van de Onderwijsraad niet imperatief voorgeschreven.

Nieuwe artikelen 75 en 109

De leden van de V.V.D.-fractie vragen naar de bedoeling van de zinsneden «indien en voor zover naar zijn oordeel daaraan behoefte bestaat» respectievelijk «indien en voor zover zij naar het oordeel van Onze minister niet langer in een behoefte voorzien». Op de eerste plaats wil de ondergetekende erop wijzen, dat hier principieel niets nieuws wordt voorgesteld. Nu de nascholing en de applicatie een eigen juridische status krijgen en niet meer vallen onder het begrip cursus, moet de wet noodzakelijk worden aangevuld met bepalingen ten aanzien van de aanvang, de wijze en de beëindiging van de bekostiging ervan. Daarbij wordt gewoon aangesloten bij de bepalingen omtrent de cursussen. De bedoeling is dan ook niet anders dan die van de van oudsher in de wet opgenomen overeenkomstige zinsneden. Daaruit blijkt duidelijk dat de Minister de behoefte bepaalt. Uit het beleidsvoornemen blijkt verder, dat de Minister nog bovendien nadere procedurele regels wil vaststellen omtrent de concrete bepaling van de behoefte; het overleg in en met het onderwijsveld zal in deze procedures een belangrijke rol spelen; verwezen zij naar het genoemde beleidsvoornemen.

Ten aanzien van de opmerking van deze leden over de formulering «indien en voor zover» verwijst de ondergetekende graag naar het gestelde in de memorie van toelichting, die zijns inziens op dit punt duidelijk is. De verwijzing naar een eerder gemaakte opmerking over het begrip cursus berust wellicht op hetzelfde misverstand, dat de ondergetekende hierboven heeft gesignaleerd.

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
A. Pais